

Megtartó királyunk

Büszkén hivatkozhatunk első koronás királyunkra, a hazájában is újra szabadon ünnepelhető Szent Istvánra, aki sokat idézett Intelmeit valószínűleg nemcsak a fiára, hanem az egész nemzetre hagyta: hogy a különféle részekből és tartományokból érkező vendégek különféle nyelveket és szokásokat hoznak be magukkal az országba, ezeket az idegeneket fiam, jóakarattal kiélegetsd és tisztességben tartsad, hogy nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem máshol lakjanak.

Mert egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és romlandó – szól talán legbölcsebb Intelme.

István királynak modern országa megalapításához nélkülözhetetlen szüksége volt idegenekre, mindenképp az európai eszme, a kereszténység ígéretdőire, de a nomád magyar nép felvirágoztatását elősegítő mesterekre, tanítókra, látóknak és kuruzslók helyett tudósokra és orvosokra, a rovásírás helyett könyvmásolóokra, Ázsia helyett Európára, ha már a népet meg akarta tartani az európai népek közösségében.

Mert ennek a fülismerése volt a zseniális gondolat: hogy a magyarság csakis úgy maradhat meg nemzetként Európá szívében, ha ő maga, vagyis a pogány, a nomád, a kalandozásoktól megittasult nép alkalmazkodik Európához, válik európaivá.

Erre szorította rá az akkor még nem szent, de szilárd eltökéltségű, kemény kezű, a kegyetlenségektől se visszariadó királyunk keményfejű alattvalóit.

Jó sűgői, sugallói lehettek. S ezek többségükben alkalmasint nyugati diplomaták voltak. Am ha ő maga nem rendelkezett volna rendkívüli, királyi tulajdonságokkal, hiába nyüzögte volna körül a sűgők serege. Olyan képességekkel rendelkezett, hogy felfogta, megértette és a magáévá tudta tenni a kor szavát.

Csaknem ezer év távlatából viszapillantva István király műveire szomorúan és tehetetlenül állapítják meg: Európa sokunk számára még mindig elérhetetlen, az „idegenek” iránti türelmetlenség milliók tragédiáját okozza, koronázatlan királyaink háborút robbantottak ki az egy nyelvű és egy szokású országaiak létrehozásáért a Szent Istvánénál kiműveltebb, huszadik századi tudós koponyák, akadémikusok sűgására, sugallatára.

Koronázatlan, mai királyaink mintha eleve eltökéltek volna: gyenge és romlandó országot építenek alattvalóiknak. Benne nekünk is, a „más nyelvű és más szokású” vajdasági magyaroknak.

Maradék magyaroknak egy maradék országban.

Pedig mi minden megpróbáltatásunk, kudarcunk és megaláztatásunk ellenére a különféle nyelveket beszélő és különféle szokásokat tartó népek erős országát szeretnénk építeni. Nemcsak azért, mert ilyen intelmekkel látott el bennünket első királyunk, hanem mert ezer év után is egyedül ennek van értelme.

Hogy ezer év után és az elkövetkező évezredre is megmaradjunk Európában. Megmaradjunk a különféle nyelveket beszélő és különféle szokásokat tiszteltben tartó nemzetek közösségében.

Mi, maradék magyarok is, bölcs és szent királyunk hitével a szívünkben.

NÉMETH István

Az összetartozás tudatával

Budapesten megkezdődött a Magyarok III. Világkongresszusa – Csoóri Sándor: Történet, ami történet, együtt a család – Antall József: Valamennyi magyar az eszmei magyar hazához tartozik – Tőkés László: Megtettünk-e mindent, amit megtehettünk? – Ágoston András: Tartalmilag bővült az egyetemes magyarság fogalma

(Állandó tudósítónktól)

Budapest, augusztus 19. A Budapesti Kongresszusi Központban ma délelőtt megkezdődött a Magyarok III. Világkongresszusa. Kodály Zoltán: Zrínyi szövege elhangzása után a világ magyarságának 54 esztendő múltán ismét világkongresszuson találkozó képviselőit, a kongresszus mintegy 4000 résztvevőjét Csoóri Sándor, a Magyarok Világszövetségének elnöke köszöntötte elsőként.

Csoóri Sándor édesanyja gondolatát idézte, aki a második világháború végén, visszatérve szülőfalujukba, a romba dőlő házuk udvarán a következőket mondta: „Történet, ami történet,

de együtt a család”. A Magyarok Világszövetségének elnöke ugyanezt mondta abból az alkalomból, hogy a világ magyarságának képviselői ismét együtt lehetnek, a nagy család maga: a magyar nemzet.

Az elnök beszédében kiemelte, hogy a magyarság a létéért küzd Erdélyben, a Felvidéken, a Délvidéken, de létharcot folytat az anyanemzet is, amely belső viszályokba sodródott bele. Kiemelte, hogy az életbentartó képességet kell önmagunkban felbreszteni, mert „sokkal nagyobb az az erő, ami összeköt bennünket, mint azok a részegységek, amelyek elválasztá-

nak”. Az összefogás mellett szállt sikra, ami, szavai szerint, Mohács óta nem történt meg soha a magyar történelemben.

Csoóri Sándor után Antall József magyar miniszterelnök szövege a világkongresszus résztvevőivel. Beszéde elején megismételte, hogy lélekben 15 millió magyar miniszterelnökének érzi magát, elmondta, hogy noha ez a kijelentése némi politikai vihart váltott ki annak idején, de azóta is ehhez a kijelentéséhez igazodik, ehhez tartja magát.

Antall József beszédében kiemelte, hogy valamennyi magyar beletartozik egy eszmei magyar hazába, bárhol éljen is. Érezhet kettős kötődést, de itthon mindig otthonra találjon, mondta. A magyar kormányfő történelmi visszatekintésben rámutatott, hogy a magyarságban évszázadokon át megvolt az összetartozás tudata, már jóval a nemzeti eszme XIX. századbeli térhódítása előtt is, és a XIII. században élt Julianus barát példáját hozta fel.

(Folytatása a 4. oldalon)

Megnyitották a Butmirt

A szarajevói repülőter fogadhatja a segélyszállítmányokat – Nem terveztek katonai intervenciót – Nem állapították meg, ki lőtt az angol gépre

A szarajevói repülőteret várhatóan ma 18 óráig vagy holnap reggelig megnyithatják a segélyszállítmányok számára, jelentette ki tegnap az újságíróknak Jennie Piterson, az UNPROFOR polgári kérdésekkel megbízott tisztje. Az angol repülőgéppel elleni támadás körülményeit az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, valamint azoknak az államoknak a kormányai vizsgálja ki, amelyek emberbaráti segítyt küldtek Szarajevó lakosságának. Jennie Piterson szavai szerint az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának, valamint az említett országok kormányainak a határozatától függ, fogadhatja-e ismét a szarajevói repülőter a segélyszállítmányokat.

Az UNPROFOR szarajevói stábjától származó legújabb jelentések szerint az angol repülőgéppel történt incidens a horvátok ellenőrzése alá tar-

tozó terület közelében történt. Jennie Piterson megerősítette, hogy a támadás alkalmával nem voltak áldozatok, és a repülőgép sem rongálódott meg. Azt azonban még nem sikerült pontosan megállapítani, melyik fél nyitott tüzet a gépre.

A Reuter jelentése szerint a repülőteret ismét megnyitották, de a segélyszállítmányokra vonatkozó tilalom továbbra is érvényben van.

Az ENSZ New York-i székhelyén közölték, nem terveznek katonai beavatkozást azok ellen, akik kedden tüzet nyitottak a brit repülőgépre. A kérdésre, vajon terveznek-e valamilyen megtorló akciót, az ENSZ képviselője azt válaszolta: „Itt, New Yorkban, semmilyen akciót sem terveznek.”

(Folytatása az 5. oldalon)

Kormánysegély Goraždénak és Szarajevónak

Elindult a konvoj

A szövetségi kormány a jugoszláv Vöröskereszt révén tegnap humanitárius segítyt küldött Goraždénak és Szarajevónak.

A belgrádi kikötőből öt-öt tehergépkocsi indult, 70 tonna élelmiszerrel és gyógyszerrel.

A konvojt kikísérte Branko Radović szövetségi munka- és egészségügyi titkár is, aki hangsúlyozta, hogy a segítyt Bosznia-Hercegovina valamennyi polgárának küldik, függetlenül nemzeti, politikai és vallási hovatartozásuktól.

Mint mondta, reméli, hogy a szövetségi kormány küldeményei minden nehézség nélkül eljutnak rendeltetési helyükre. (Tanjug)

NYÁRI TÁRGYSORSJÁTÉKUNK

Biliárdasztal és vigaszdíjak

A nyolcadik forduló ötödik szelvénye a 7. oldalon

Kerekasztal augusztus 25-én

Tizennégy szerbiai és három Cma Gora-i párt jelentette be részvételét

A szövetségi kormány deklarációja alapján a rendkívüli szövetségi választások kihirdetéséhez és lebonyolításához szükséges politikai és jogi feltételekkel kapcsolatos kerekasztal-beszélgetést augusztus 25-én tartják meg, közölte a Szövetségi Tájékoztatástügyi Minisztérium.

A kerekasztal-beszélgetésen megvitatják a választási rendszerrrel, a politikai pártoknak a választási folyamatban betöltött szerepével, helyzetével és finanszírozásával, a tömegtájékoztatási eszközök használatának jogával, valamint a választásokon való egyenjogú részvétel szavatolásával kapcsolatos kérdéseket. Szó esik majd a rendkívüli választások lebonyolításával kapcsolatos egyéb lényeges kérdésekről is.

A szövetségi kormány felhívására a kerekasztal-beszélgetésre 14 szerbiai és három Cma Gora-i párt jelentette be részvételét. (Tanjug)

Az utolsó esély Szerbiának

Hurd a londoni értekezletről

A jövő héten Londonban esedékes nemzetközi Jugoszlávia-értekezlet lesz feltehetően az utolsó esély arra, hogy Szerbia visszatérjen a nemzetközi közösségbe, jelentette ki Douglas Hurd brit külügyminiszter a BBC-nek adott tegnap interjújában. A politikai hangsúlyozta, hogy Szerbiának mindent meg kell tennie a boszniai háború befejezéséért, különben véglegesen és tartósan ki lesz zárva a nemzetközi közösségből.

Hurd azt is elmondta, hogy az az 1800 brit katona, akik a közeljövőben Bosznia-Hercegovinába lesznek vezényelve, majd csak akkor hagyja el ottani állomáshelyét, ha stabilizálódik a humanitárius segélyszállítmányok küldésének valamennyi feltétele. A brit katonák feladata egyébként a konvojok védelme lesz, s nem a harc bármelyik félével, szögezte le Hurd.

A brit lapok értesülései szerint az 1800 katona majd csak akkor kel útra, ha az ENSZ követeli. A csapatokat gyaloglói fegyverekkel és olyan páncélozott járművekkel látják el, amelyeket a brit hadsereg az öbölháborúban is használt. Londonban abban reménykednek, hogy elit alakulatok kerülnek Boszniába a legkiválóbb parancsnokokkal. A brit

fővárosban már azt is közölték, hogy ez a kontingens kizárólag az ENSZ parancsnoksága alá tartozik majd.

Az angol külügyminiszter kijelentette továbbá azt is, hogy a katonák a háború szabályai szerint fognak eljárni, ami azt jelenti, minden támadásra el-lencsapással fognak válaszolni. „Nem áll szándékunkban beavatkozni a politikai csatározásokba. Katonáink az ENSZ csapatok kotelékebe fognak tartozni”, szögezte le Hurd a BBC-nek adott interjújában.

Rámutatott arra is, hogy hazája meg van győződve: katonai úton nem lehet megoldást találni a boszniai válságra. „Ez az egyik oka annak, hogy Londonban sor kerül a Jugoszlávia-értekezlet összehívására”, vélekedett a brit diplomácia vezetője. „A végén mindez meg fog oldódni, még-hozzá tárgyalások és nyomásgyakorlás útján. A tárgyalások és a nyomásgyakorlás nélkül nem megy”, mondta Hurd, aki rámutatott arra is, hogy „a londoni értekezlet lehetőséget nyújt arra is, hogy szankciók útján fokozzák a nyomást Szerbiára és Crna Gorára.”

(Folytatása a 3. oldalon)

Megdrágult a villanyáram

A drágulás 67,4 százalékos – A vasúti díj 85 százalékkal növekedett – Közlemény a szerb kormány üléséről

A szerb kormány határozatot hozott a villanyáram díjára vonatkozó rendelet módosításáról és kiegészítéséről, melynek értelmében átlag 67,4 százalékkal megdrágult a villanyáram, és ennek következtében a kiskereskedelmi árak 2,7, a létfenntartási költségek 3,4, a gyáripari termékek ára pedig 5,2 százalékkal emelkedik, áll a köztársasági kormány tegnapi üléséről kiadott közleményben.

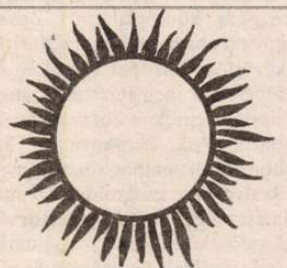
A kormány határozatot hozott a vasúti belforgalom szolgáltatási díjáról szóló rendelet módosításáról és kiegészítéséről is, melynek értelmében a szolgáltatási díj 85 százalékkal növekszik az utasszállításban és 65 százalé-

kal az áruszállításban. Ennek következtében a kiskereskedelmi árak 0,4 százalékkal, a létfenntartási költségek pedig 0,2 százalékkal emelkednek. A határozat meghozatalakor a kormány figyelembe vette azt a tényt, hogy ezek az árak nagyban eltérnek a többi közlekedési szolgáltatás díjától.

(Folytatása az 5. oldalon)

38–39 fokos rekkenő hőség.

Időjárás-jelentésünk a 12. oldalon.

BEMELEGÍTŐ CSATÁROZÁSOK

Mi a kiindulópont Londonban?

Milan Panić szövetségi kormányfő a minap levelet küldött a Biztonsági Tanács soros elnökéhez, Li Dao Yu kínai nagykövethoz, amelyben elpanaszolta: azt tapasztalta, hogy legutóbbi brüsszeli találkozásokkor sem lord Peter Carrington, sem a többi jelenlevő (Cyrus Vance, José Cutiheiro) nem bizonyult kellően tájékozottnak kormányának számos nyilatkozatáról és arról a tevékenységéről, amely a nemzetközi közösség Jugoszláviával kapcsolatos álláspontját érinti. Ha már így áll a dolog, nem tudni, miért nem intézte felvilágosító levelét egyenesen a brüsszeli Jugoszlávia-értekezlet elnöklőjéhez. Sejtteni lehet azonban, hogy ezzel a húzással két legyet kívánt ütni egy csapásra, s még egy harmadikat is talán, végképp ügyeletes bűnbakká téve ezzel a szintre már birkatürelmű, tiszteletré méltó brit diplomatát. Az első kettő pedig nem lehet más, mint ily módon is tudtára hozni a szankciókat elrendelő Biztonsági Tanácsnak, hogy követeléseit teljesítik, némi pontosítással: teljesülően vannak, vagy legalábbis megvan hozzá az igyekezet. Másrészt pedig valószínűleg ily módon közvetlenül is tájékoztatni kívánta Butrosz Gáli ENSZ-főtűtőrt a dolgok állásáról, természetesen ahogyan ő maga, Panić miniszterelnök látja azokat. Butrosz Gáli ugyanis lord Carrington mellett a londoni nemzetközi Jugoszlávia-értekezlet társelnöke, s a brit diplomatának a főtitkárnak már korábban nézeteltérése támadt az ENSZ szerepét illetően a bosznia-hercegovinai válság megoldásában.

SEMMI ÚJ, DE AKKOR MIÉRT A NYÜZSGÉS?

Levelében a miniszterelnök lényegében semmi újat sem mondott, csupán tömören összefoglalta a különböző alkalomok elhangzott korábbi nézeteit és nyilatkozatait. Mégis érezhető hullámvérést okozott, ami mindenekelőtt annak tulajdonítható, hogy most már egy hét sem maradt hátra a londoni értekezlet kezdetéig, tehát színt kell vallani, nem lehetséges a további időhúzás. Korábban a levelben foglaltakat csupán egy száguldo és a nagyközönség előtt szereplő miniszterelnök útközbeni kijelentésének tekinthették, inkább csak jópofa szórakoztatásként vették, míg mások esetleg még egy csfű fintorral is jutalmazhatták. Jellemző példa erre Milan Kučanak, a Szlovén Köztársaság elnökének kijelentése Panićnak arra a közlésére, hogy kormánya augusztus 12-én elismerte Szlovéniát. Kučan elnök a természetét illő rövidséggel és tömény arroganciával azt nyilatkozta a Ljubljani Rádióknak, hogy az elismerés a nemzetközileg el nem ismert Jugoszlávia részéről semmit sem jelent.

Egyesek úgy vélik, hogy ha a szlovén elnök nem is volt ugyan túlságosan diplomatikus, van egy nagy előnye: tudja, hogyan kell a jugoszlávokkal beszélni, amit az angol úriember, lord Carrington sohasem fog megtanulni, ergo, diplomáciai küldetésére ezért nem járt eredménnyel...

Panić miniszterelnök levelét, miután kézhez vették az ENSZ-ben, hivatalos okmányként közlé is tették. Az itteni belső politikai hőfokemelkedés másik oka tehát az lehet, hogy azok a kijelentések, amelyekre eddig nem sokat hederítettek, hivatalos álláspontokká minősültek át. E nyilatkozatoknak, vegyük úgy, álláspontoknak pedig egyik legfőbb tétele, hogy Milan Panić kormánya, mint le írta, elfogadja nemzetközi határokat a volt jugoszláv köztársaságok titói határait, tehát Bosznia-Hercegovinát, Horvátországot és Macedóniát is. Ez a hivatalosság vált kijelentés egészen természetesen azonnal a pártok reagálására adott okot. A demokraták leszögezték: az eddigi gyakorlat, amelyben egy ember hozott döntéseket a legjelentősebb állami és nemzeti ügyekben, végzetesnek bizonyult Szerbia és a szerb nép számára. Világos állásfoglalás. Nemkülönben a Jugoszláv Munkáspárt is, amely valószínűleg, hogy ne kelljen ismételn szövege emelkednie, hozzáfűzte még: egyaránt káros a Vajdasági Reformpárt javaslata is a tartomány autonómiájáról. A Mirko Jović vezette Szerb Megújodási Mozgalom vezetője nyilatkozott kedvezően, megtoldva azt még a Bosznia-Hercegovinával és a Horvátországgal való konföderációra vonatkozó javaslattal, továbbá az albánok és a ma-

gyakor helyi önkormányzatának javaslatával. Pártja erről külön levélben hivatalosan is értesíteni fogja a londoni értekezletet.

Dobrica Ćosić államfő a londoni értekezlet előkészületeinek keretében mára tanácskozára hívta össze Szerbia és Crna Gora, valamint a harmadik Jugoszlávia képviselőházi pártjainak tagjait. Dobrica Ćosić maga is gyakran foglalkozott ezzel a kérdéssel a külföldi sajtónak adott nyilatkozataiban. Nézetei alapján véve azonosoknak vagy hasonlóknak tekinthetők Slobodan Miloševićnek, Szerbia elnökének állásfoglalásával.

Az államelnök legutóbb a hamburgi Der Spiegelnek adott interjújában kifejtette, hogy a JSZK mindaddig nem ismerheti el a volt jugoszláv köztársaságok határait, amíg az UNPROFOR egységei itt tartózkodnak, amíg nem valósul meg a Vance-terv, ezt követően pedig amíg létre nem jön a teljes béke és amíg megfelelő módon nem rendeződik a szerbek és a tartományok helyzete Horvátországban. Ez a nézet sem új, és teljesen ellentmond Panić miniszterelnök és kormánya nyilatkozatainak, vagy ha úgy tetszik, fordítva is lehetséges: Panić mond ellent nekik. De ez még nem minden, ugyanis a határok elismerésének elődázása egyben a szankciók megszüntetésének elődázását is jelenti.

A londoni Jugoszlávia-értekezleten a népek önrendelkezési jogának érvényesítését fogják szorgalmazni, mondotta Ćosić, mivel, szavai szerint, „az önrendelkezési jog a szerbek és a horvátok, Horvátország és Jugoszlávia létevére, mert csak az önrendelkezés elve alapján lehetséges a szerb-horvát vita rendezése, a balkáni válság tartós megoldása”. Egyúttal Slobodan Miloševićet is védelmébe vette, azzal, hogy határozottan kijelentette, úgy véli, „Milošević sohasem jelentette ki azt a badarságot – minden szerb egy államba”. „Véleményem szerint ez az a jelszó, hogy minden szerb egy államba, a nemzeti és nacionalista szélsőségek jelszava, és sohasem lehet egy egészséges, demokratikus nemzeti politika jelszava, ez nem a mi jelszavunk... sohasem volt a meggyőződésem, de nem is lesz”, hangoztatta az elnök.

INOG A PANIĆ-KORMÁNY?

Nenad Čanak, a Vajdasági Szociáldemokrata Liga elnöke a Ticker magánhírvégnyöknöknek úgy nyilatkozott, hogy Milan Panić lépései józanok, ugyanakkor figyelmeztetett is, hogy Panićot azoknak a becsapott szerbeknek a dühe fenyegeti, akiket Szerbia vezetése a Nagy-Szerbiáról alkotott álomban ringatott, s most a háború közepette egyedül maradnak egzisztenciális bizonytalanságban, szomszédokkal összevesztve. Nenad Čanak és pártja azonban nem szerzett egyetlen képviselői helyet sem a képviselőházban, így nem is lehet jelen a mai tanácskozáson.

Szemmel látható tehát, hogy lényeges eltérés mutatkozik a szövetségi miniszterelnök és kormánya, valamint a nemzeti pártok elképzelése között a szerb nemzeti kérdés rendezésében. Talán Momčilo Grubač szövetségi emberi jogi és kisebbségügyi miniszter nyilatkozata világítja meg legáltalában e különbségeket. A budapesti Új Magyarországnak kijelentette, eljárat az idő a nemzeti programok felett, s ez Szerbiára is érvényes. Eddig minden egyes ilyen megkészt eszme dugába dőlt, különösen az, amelyik az „egy nemzet – egy állam” elvére szorított, állapította meg az újdéki egyetemi tanár, aki maga is az autonómiáról közzétett nyilatkozata miatt pergőtűz alatt álló Vajdasági Reformpárt képviselője a szerbiai képviselőházban. Tegyük hozzá még azt a megállapítást, miszerint a jugoszláv kormány célja a civil társadalom megvalósítása, amelyben a polgár lesz a döntő tényező, nem pedig a nemzet vagy a nemzetiség képviselője.

Ezek után nem tudni, milyen álláspontra helyezkedik a londoni tárgyalási platformmal kapcsolatosan a Szövetségi Képviselőház. Megtörténhet, hogy beáll az első szövetségi kormányválság a harmadik Jugoszláviában?

Mindenesetre John Major brit miniszterelnök a londoni értekezlettel kapcsolatosan azt nyilatkozta az újságróknak, hogy „értelmes emberek a tárgyalóasztalnál egy nap alatt mindent megoldanak”.

Tekintettel azonban arra, hogy Milan Panić a nagy példányszámú Hürriyet török lapnak kijelentette, „a bosznia-hercegovinai háborúért azok az agybajos politikusok vezetők a legvétekebbek, akik visszaélve a vallási és nemzeti érzelmeikkel, magukhoz ragadták a hatalmat”, felmerül a kérdés, vajon John Major bizakodó derűlátással nyilatkozott-e, vagy éppen csak fohászodott?

ERDÉLYI Károly

A világnak elege van Belgrád hazug ígéreteiből

Az RFI elemzésében megkérdőjelezi Panić kormányfő szándékának komolyságát

Egy héttel a londoni nemzetközi Jugoszlávia-értekezlet előtt egyre nagyobb a bizonytalanság és az aggodalom, hogy az újabb, az eddigi legjelentősebb konferencia kudarcba fullad a politikai, diplomáciai megoldás kutatásában. Általában a megítélés, hogy utána a katonai beavatkozás valamilyen formája következik – állapította meg egyebek között az RFI francia rádióállomás keddi este sugárzott szerb nyelvű adásában.

Egyfelől Belgrád kinyilvánította készségét, hogy a beavatkozásra válaszolni fog, néhány tábornok még a katonai győzelmet is emlegette, másfelől erőfeszítések tesznek, hogy Szerbiát engedékenynek, békeszeretőnek tintsék fel.

Milan Panić jugoszláv kormányfő ilyen értelemben intézte a Biztonsági Tanács elnökéhez levelét, amelyben gyakorlatilag felajánlotta mindazt, ami Szerbiától, illetve Jugoszláviától megkövetelhető. Egyértelműbben, mint valaha is, Panić leszögezte, hogy kormánya ellenzi a határok erőszakos megváltoztatását, elfogadja a köztársaságok közötti mostani titói választóvonalat, nincs területi követelés, elutasítja az etnikai tisztogatás gyakorlatát, s felelősségre vonja azokat a polgárait, akik belekeveredtek ebbe. Megígérte, hogy vizsgálatot indít az emberi jogok megsértéséről Kosovóban, Vajdaságban és Sandžakban. Azt állította továbbá, hogy Jugoszlávia semmilyen támogatást nem nyújt a boszniai harcoknak, s felkérte az ENSZ-t, hogy ellenőrizze a határokat.

Az RFI úgy ítélte meg, hogy ennél több nem is követelhető meg Panićtól, a kérdés csak az, vajon álláspontja megkérdőjelezhető-e. A világnak elege van már Belgrád ígéreteiből, amelyeket nem tartott be, s nyilvánvaló, hogy a boszniai szerbek elégedettek a háború eddigi alakulásával. Panić nézete teljesen ellentétben áll Slobodan Milošević terjesztendő politikájával, s szembeötlő, hogy a Milošević irányítása alatt álló médiák megkímélik a kormányfőt bármilyen bírálatól. Panić és Milošević között nem robbant ki semmilyen nyilvános vitás, s ez is megkérdőjelezi Panić szándékának komolyságát.

BELGRÁD REMÉNYKEDIK, HOGY SZÖVETSÉGESEKET TALÁL A LONDONI ÉRTEKEZLETEN

Felkészülve a londoni értekezletre, Belgrád régi taktikáját alkalmazza, hogy a jugoszláv problémát átruházza az ENSZ-re, s az utóállamokat bomlasztó szecesszionizmussal vádolja, állapította meg hírmagyarázatában a Deutsche Welle. Véleménye szerint Belgrád azon mesterkedik, hogy mivel meghívta Londonba 33 államot, számos személyt, ezt kiaknázza politikai mesterkedésére, s meggátolja, hogy a békeértekezlet hatékony legyen.

Belgrád abban reménykedik, hogy szövetségeseket talál, elsősorban az Európai Közösség és a nyugati országok ellen, s elkerüli, hogy agresszornak bélyegzők meg, s egyaránt felelős lesz az áldozat és az agresszor, fejtegette a német hírmagyarázó.

Úgy ítélte meg, hogy Dobrica Ćosić, a maradék Jugoszlávia elnöke és Slobodan Milošević, Szerbia elnöke semmit sem vesz figyelembe, elutasítja azt, hogy ugyanazokkal a jogokkal ruházzák fel Bosznia-Hercegovinában a nem szláv kisebbségeket, amelyen jogokat a horvátországi szerbeknek követelnek, s ugyanezeket a jogokat elismerjük Szerbiában és Crna Gorában minden kisebbségnek. Ezt sértésnek tartják, azzal az érveléssel, hogy Kosovo Szerbia megszentelt földje. Azzal az érveléssel, hogy a szerbek államalkotó elemek, háborút indítottak a felbomlott Jugoszlávia nyugati részén élő népek ellen, akik önrendelkezési jogukért harcoltak. Abból, hogy az előbbi állításokat ismételték a londoni értekezlet előtt, sejtteni lehet, hogy nehezen lesznek egyeztethetőek az egymással szöges ellentétben álló nézetek.

A MOSZKVAI RÁDIÓ A BEAVATKOZÁS LEHETŐSÉGÉRŐL

A moszkvai rádió keddi este szerb nyelvű adásában hírmagyarázatban foglalkozott a Jugoszlávia elleni esetleges katonai beavatkozással. Egyebek között megállapította: még mindig nem világos, melyik szervezet vállalná a gyakorlati végrehajtását. Az ENSZ-nek nem áll rendelkezésére megfelelő erő, ezzel a NATO rendelkezik, de a nyugati országok fővárosaiban erre még nem adtak igenlő választ.

A politikusok folytatják a vitát, a katonák pedig elemzik az esetleges katonai beavatkozás különféle változatát. Az egyik – ez tényleg valószínűnek – előirányozta amerikai, brit és francia harci gépek bevetését a Szarajevó körüli szerb hadállások ellen. A szakértők úgy vélik, hogy a légi csapás eléggé hatékony lenne, de nemigen hiszik, hogy az erdős, hegyes terepen megsemmisíthetik a szerb haditechnikát és fegyverzetet kizárólag légierővel. Tehát szárazföldi csapatokat is be kell vetni.

Még senki sem becsülte fel, milyen veszteségeket okozhat egy nagyméretű hadművelet Bosznia-Hercegovinában. Nem vitás, a szerb harcok ellenállást tanúsítanak, gerillaharcra rendezkednek be. Több politikus is megjegyzte, nem szabad megfeledkezni arról, hogy a második világháború idején Jugoszláviában 37 német hadosztály állomásozott, s mégsem sikerült teljesen ellenőrzésük alá vonni a helyzetet.

Van még egy körülmény, amely valószínűleg tragédiát okozhat. A szerb hadállások többségén állandóan ENSZ-megfigyelők tartózkodnak. Ezenkívül ENSZ-csapa-

tok teljesítenek szolgálatot a szarajevói repülőtéren és a városban számos létesítmény körül. A harci cselekményekben tehát áldozatul eshetnek a kéksisasok is.

Megállapítható tehát, hogy a külföldi fegyveres beavatkozás a volt Jugoszláviában nagy kockázattal járna.

A BOHÓC ÉS A CIRKUSZ

A bohóc és a cirkusz címen a spliti Slobodna Dalmacija kommentárt fűzött Milan Panić kormányfőnek nemrégiben Szarajevóban tett látogatásához. A cikkő az állította, senki sem hívta meg, senki sem jogosította fel, felhatalmazás, engedély nélkül érkezett, önhatalmúlag.

A ravasz Milan Panićnak van a legfontosabb szerepe abban, hogy a nemzetközi közvéleményt megnyerjék Slobodan Milošević ügyé számára. Panić egy olyan állam kulcsfontosságú személyisége, amelyet világszerte a Bosznia elleni agresszornak bélyegeztek meg. Tehát névlegesen egy olyan hadsereg parancsnoka, amely gyilkol, rombol, gyújtogat, s e személyiség hidegvérűen Szarajevóba látogatott, hogy ott elfogyassza italt, írta a cikkíró.

Bírálta a szarajevói hatóságokat (ha egyáltalán van ilyen), amiért a kisujjukat sem mozdították meg, amikor egy ilyen háborús bűnös a helyszínrre érkezik, s macska-egér-játékot folytat velük, s egyszerűen eltűnik, hogy visszamenjen oda, ahonnan érkezett.

Egyáltalán, ki engedélyezte, hogy le szálljon gépevel egy szuverén állam területére a helyi hatóságok engedélye nélkül, s ki engedélyezte, hogy utána távozzon, vetette fel a kérdést. Hozzáfűzte, hogy valakinek erre válaszolnia kell.

DEUTSCHE WELLE: A BEAVATKOZÁS NEM TEREMTENE BÉKÉT

Az esetleges katonai beavatkozásról továbbra is vitáznak Bonnban. Volker Rie véderőminiszter kijelentette, hogy sem a NATO, sem a Nyugat-európai Unió egyetlen katonai szakértője sem hiszi, hogy katonai intervencióval gyorsan befejezhető a háború a volt Jugoszláviában. Szerbiában olyan nagy mennyiségű lőszer és üzemanyagot halmoztak fel, hogy még a következetesen alkalmazott zárlat sem segítené elő a háború mielőbbi befejezését. A lakosságot még hosszú ideig továbbra is terrorizálnák, s a szakértők szerint egyetlenegy fél sem képes hadicéljainak elérésére. Van azonban lehetőség: a gazdasági nyomás fokozására.

Az előbbieket a Deutsche Welle jelentette, Rie véderőminiszter sajtóértekezlete alapján. A miniszter felhívta a figyelmet arra, hogy a NATO és a Nyugat-európai Unió csapatok küldésével belesodródhat a jugoszláv konfliktusba. Ebben az esetben a szövetségeseknek jelentős alakulatokat kellene ott állomásoztatniuk, amelyek hosszabb ideig ellenőriznék a rendet és a nyugalmat. A véderőminiszter szerint egyértelműen a szerbek és a Crna Gora-iak tudtára kell adni, milyen intézkedésekkel szigetelik el őket Európától.

TIRANAI RÁDIÓ: BIZONYTALAN MILOŠEVIĆ RÉSZVÉTELE A LONDONI ÉRTEKEZLETEN

A londoni értekezlet előkészítésével egyidejűleg még mindig nem tudni, kik lesznek a résztvevők, jelenti a tiranai rádió. Azt állította, bizonyos szerb reagálások alapján ítélve Szerbia nem fogadja el, hogy Kosovót különleges státussal ruházzák fel, Belgrád szerint e követelést ultimátummal egyenlí. Mivel fennáll a veszély, hogy Belgrádot nyilvánítják felelősnek az értekezlet esetleges kudarcáért, bizonytalan Slobodan Milošević szerbiai és Bulatović Crna Gora-i elnök részvétele, mert egyikük sem kíván az értekezleten a vádlottak padjára ülni, szögezte le a tiranai rádió.

SLOBODNA DALMACIJA: NINCS MEGÁLLAPODÁS HERCEGOVINA FELOSZTÁSÁRÓL

Mostar és Gruda Horvát Védelmi Erőinek élén szerény csere történt Mostar új horvát parancsnoka sajtóértekezletén cáfolta azokat a híreszteléseket, hogy Mate Boban és Radovan Karadžić megállapodott Hercegovina felosztásáról a horvátok és a szerbek között, írta a Slobodna Dalmacija. Hozzáfűzte, hogy a boszniai hatóságok és Herceg-Bosznia között nem született megállapodás arról, hogy a boszniai fizetőszköz érvényes lenne Hercegovina területén.

A katonai parancsnok ismertetése szerint Mostarban nagyon lassan áll helyre az élet, különösen a Neretva bal partján, amely még mindig kísértetiesen üres, semmi jele az életnek, nincs ézer, víz, s ezért haza sem térhet a több ezer menekült. E városrészt egyaránt fosztogatta mindkét fél.

Horvát-szlovén kapcsolatok A Novi Vjesnik írása

Horvátország és Szlovénia hivatalos kapcsolatainak megbénulása nyilvánvalóan jelentős beavatkozást tesz szükségessé, ha kell, a legmagasabb szinten. Nem lenne helyénvaló, ha mindkét állam megismételné a korábbi hibákat. A hivatalos állami intézmények helyett ugyanis főleg a hírközlő eszközök foglalkoznak a kérdéssel, és pedig oly módon, hogy reagálnak egyik vagy a másik fél időnként elhangzó nyilatkozatára, írta a zágrábi Novi Vjesnik.

Azzal a nyilatkozattal, hogy Zágrábban már bizonyos ideje elfektetik azt a javaslatát, hogy kész találkozni Tudman elnökkel, Kučan szlovén elnök közvetve nyilvánosságra hozta, hogy szeretne részt venni a csúcstalálkozón. Ahogyan Kučan fogalmaz, a két állam között állandó politikai párbeszédre van szükség.

Az utóbbi időben mindkét részről olyan nyilatkozatok is elhangzottak, amelyek kellemetlen érzést, sőt dühös reagálást váltottak ki. Például Rupel szlovén külügyminiszter nyilatkozata Horvátország szerepéről a boszniai háborúban, vagy Tudman nyilatkozata a Horvátországban levő szlovén vagyonról. Nyilvánvaló, hogy Horvátország és Szlovénia egykori eléggé közeli politikai érdekei sajátságosan megváltoztak, s ezek tisztázhatóak a közvetlen megbeszélésen, elkerülhetők a fölösleges félreértések.

Szem előtt kell tartani azt is, hogy Szlovénia parlamentje még nem dolgozta ki a Horvátországgal való kapcsolatok stratégiáját. Peterle kormánya hajlamos volt a pragmatikus megoldásra. Drnovšek kabinete megkísérelte, hogy az örökös közép- és hosszú távú taktikává és stratégiává alakítsa át.

Hasonló gondokkal küzd a horvát politika is. Hangsúlyozza a gyakori, sőt állandó kontaktusok fontosságát, a jószomszédi kapcsolat kialakítását. Fontos kérdés az is, hogy a két állam miként viszonyul a szerbek és a Crna Gora-iak új közössége, főleg Szerbia iránt.

Az a benyomás, Szlovénia óvakodik attól, hogy Horvátországgal politikai szövetséget kössön a boszniai háborúban. Ljubljana Nyugat-Európa, nem pedig Európa déli és keleti része felé orientálódik. Ez világosan kimutatható külpolitikai stratégiájában. Szembeötlő az is, hogy Szlovénia megeléged a Horvátországot a különféle nemzetközi intézetek megközelítésében. Irrealis az az elképzelés, hogy Horvátország csatlakozhat Nyugat-Európa-hoz, Szlovénia nélkül vagy megkerülésével.

MIÉRT IS MEGY SZLOVÉNIA BRÜSSZELBE, LONDONBA?

Talán a carringtonizmus a mai világ politikai színvonalának szinonimája, mert e politika a közvetített hirdetve eltűri Európa legnagyobb muzulmán közösségének eltűnését, írta a Delo keddi számában. Hozzáfűzte, hogy e viszonyulás alapjai abban a reményben kereshetők, hogy ezzel mérsékelhetik az egykori Jugoszlávia két legnagyobb köztársaságának terjeszkedő politikáját Bosznia-Hercegovinában.

Lord Carrington erőfeszítéseit a Delo meddőnek nevezi, s szerinte a világ vezetői ezt elfogadják. Felvetette a kérdést, hogy Szlovénia képviselői egyáltalán miért jelennek meg Brüsszelben vagy Londonban. Szerinte Szlovénia csak mint az ENSZ és az EBEE tagországa tehet valamit az ügy érdekében, hiszen Jugoszlávia hagyatéka megsemmisült.

A DELO PANIĆ „KÜLDÉTÉSÉRŐL”

A JSZK miniszterelnöke nyilvánvalóan George Bushnál vett órát, hiszen jelenleg csak Bush engedheti meg magának, hogy követelje állami vezetői leváltását, írta tegnapi számában a Delo, Milan Panićnak Kučan nyilatkozatára való reagálásával kapcsolatban. Hozzáfűzte, Bush „megszabadította” Panamát Noriega tábornoktól, s jelenleg ugyancsak szeretné elérni Szaddám Huszein esetében.

A hírmagyarázó szerint Panić élénk tevékenysége diplomáciai naivtásával, sőt dilettantizmussal magyarázható, noha az a benyomás, hogy lépési helyet másról tanúskodnak.

A Delo azt állítja, hogy a kormányfőt az Egyesült Államokból importálták, s szerinte vagy a Fehér Ház, vagy a külügyminisztérium felhatalmazta, ismét kérésre meg a politikai egység helyreállítását a Balkán központi részén. Vagy Panić ezt úgy értelmezte, mert a szerb diplomácia egyáltalán nem viselkedett úgy, mintha el lenne szigetelve. Éppen ellenkezőleg: rendkívül magabiztosan lép fel, mintha ismét Belgrádot bízták volna meg regionális integrációval. Panić például valamilyen Európai Egyesült Államokat emleget, megelégedne gazdasági közösséggel is, mint amilyen az EK. A Delo szerint nem titok, hogy a State Department szeretné felújítani Jugoszláviát valamilyen formában vagy valamivel helyettesíteni. Leszögezte végzetül, hogy Szlovénia nem része e kombinációknak, leírták, s a cikkíró szerint Szlovéniának az Európai Közösségben a helye.

MACEDÓNIA MEGSZAROLÁSA

Macedóniát Szerbia zsarolja, s ennek az az ára, hogy átengedi területén a stratégiai fontos szállítmányokat. Görögország érdeke e helyzet fenntartása, árut szállít Macedóniának, s viszályba keveredett az európai országokkal, mert nem ismerte el Macedóniát, írta a Die Welt című német újság.

E lap szerint az EK nem támogatja Macedónia önállósági törekvését, mert Athén attól tart, hogy igényt formálhat az észak-görögországi azonos nevű tartományra. Hozzáfűzte, hogy Macedóniának nemzetközi jogi szempontból gyengébb a helyzete, mint a háború sújtotta Bosznia-Hercegovinának. Végezetül azt írta, hogy az EK képtelen Athén megfektetésére és arra, hogy Szerbia ellen fordítsa.

Az utolsó esély Szerbiának

Hurd a londoni értekezletről

(Folytatás az 1. oldalról)

Arra a kérdésre, hogy a londoni értekezlet esetleges kudarca nem fokozza-e tovább a válságot a harc-tereken, a brit politikus a következőket válaszolta: „Nem hiszem, hogy a helyzet sokkal rosszabb lehetne. Magától értetődő módon a londoni értekezlettel nem szabad elvárni azt, hogy azonnal megteremtse a békét. A konferencia a békétárgyalások kezdetét jelenti, ami az intenzív és odaadó munka folyamatosságát tételezi fel.

John Major brit kormányfő pedig úgy nyilatkozott, hogy hazája hajlandó kiállítani 1800 katonát, akik az ENSZ zászlaja alatt vennék részt a humanitárius segítségnyújtásban Bosznia-Hercegovinában. Ezekről a katonákról nem várható el, hogy bekapcsolódjanak a harcokba a szemben álló felek oldalán. Major miniszterelnök azt is elmondta, hogy a londoni értekezleten mindenképpen meg fogja ragadni az alkalmat, hogy „tudassa Szerbiával, a világ elkeseredett az etnikai tisztogatást magába foglaló politikájáért, valamint a boszniai polgári lakosság elleni támadásai miatt.”

Amerikai szenátusi küldöttség Zágrábba látogat

Az amerikai szenátusi bizottság, élén George Michael demokrata szenátorral, egyhetes körútra indult, amelynek során felkeresi Csehszlovákiát, Ausztriát és az egykori Jugoszlávia területét. A küldöttség tagjai Zágrábba horvát és bosnyák tisztviselőkkel, valamint az ENSZ képviselőivel fognak találkozni.

Az indulás előtt Michael szenátor kijelentette, a delegáció tagjai a helyszínen győződhetnek meg arról, hogy milyenek a hatások az ENSZ szankcióknak. Mint mondta, akadnak olyanok is, akik szerint az embargó az agresszor malmára hajtja a vizet, s az áldozatoknak okoz nagyobb kárt. „Meg akarunk győződni a tényleges helyzetről, és ezért tárgyalunk tisztviselőkkel, s keressük fel az egyes helyszíneket”, jelentette ki Michael. Mindehhez még hozzáfűzte, hogy ha lehetséges, a szenátorok szeretnék meghatározni azoknak a katonáknak a létszámát és hatáskörét, akiket az ENSZ BT határozatai végrehajtásának céljával vezényelnek a térségbe.

Ki figyel már Panićra?

Az AP bemutatja Kis-Jugoszlávia kormányfőjét

Milan Panić kaliforniai üzletember, aki a csonka Jugoszlávia kormányfője lett, gyakrabban használja a béke kifejezést, mint bármely másikat. Egy hónappal tisztsége átvétele után azonban úgy tűnik, hogy sem otthon, sem külföldön nem figyel rá senki. Ezzel a megállapítással kezdte a jugoszláv kormányfő bemutatását az AP hírgyűjteményében.

A hírszolgálati iroda szerint Panić még mindig kívülről a balkáni politikai cselszövegek ütvésztojásában. Az AP utalt arra is, hogy Panić kormányfő a nyár folyamán egy hivatalos útja során újságíróknak arra panaszkodott, hogy senki sem figyel rá, sőt, nem veszik komolyan azt, amit ő a béke és a demokrácia érdekében tesz. Azt is elmondta, hogy lehetőséget kellene neki biztosítani.

Panić azon döntése, hogy elfogadja kormányfői tisztséget egy olyan országban, amelyet a bosznia-hercegovinai háború kirobantásával vádolnak, különböző reakciókat váltott ki Belgrádban és Nyugaton. Egyesek úgy vélik, hogy az ő kinevezése Slobodan Milošević szerb elnök újabb politikai lépése a Nyugat lecsillapítására, míg mások úgy gondolják, hogy Panićnak valóban esélye van arra, hogy Jugoszláviát visszavezesse a nemzetközi közösségbe, állapítja meg az AP.

A hírgyűjtemény emlékeztet arra is, hogy Panić már felkereste az Egyesült Államokat, Franciaorszá-

TALÁLKOZÓK A KONFERENCIA ELŐTT

Németország és Ausztria arra számít, hogy a londoni Jugoszlávia-értekezleten végre sikerül megoldást találni a válságra. Klaus Kinkel német és Emilio Colombo olasz külügyminiszterek Stuttgartban ültek tárgyalóasztalhoz és fejtették ki ez irányú álláspontjukat. A német külügyminiszter számára nagyon fontos kérdés az egykori Jugoszlávia területén dúló népiirtás, miközben kollégája ragaszkodott a határok, a kisebbségek és az emberi jogok tiszteletben tartásához.

Colombo Párizsból érkezett Stuttgartba. A francia fővárosban találkozott Roland Dumas külügyminiszterrel, akivel egy esetleges

„A tárgyalás kapituláció”

Az RFI francia rádióállomás szerb nyelvű adásában hosszabb kommentárt szentelt a londoni értekezlet előkészületeinek és ennek keretében a muzulmánok helyzetének. Mindenki azt követeli tőlük, hogy tárgyaljanak, azt sugallják nekik, ha erre nem hajlandók, már-már szélsőségesek, s kizárólag őket terheli majd a felelősség a békés megoldás kutatásában elszenvedett újabb kudarcért, áll a kommentárban. Hozzáfűzte, hogy a szerbek tárgyalásra szólítva fel a muzulmánokat, fizikai kiirtással fenyegetik őket.

A horvát viszonyulás némiképpen más, a muzulmánok Horvátország jószándékától függenek, attól, mennyi fegyvert és más segítséget ad. Világos az is, hogy a szerbekhez hasonlóan a horvátok is Bosznia-Hercegovina felosztását szorgalmazzák, s ez a muzulmánoknak mint népek a fizikai likvidálását jelenti.

Az RFI szerint a nemzetközi közösség egy része is nyomást gyakorol a muzulmánokra, s nehéz megállapítani, ki áll emögött. A nemzetközi diplomácia cinikusan úgy értékeli, a muzulmánok javát szolgálja, ha beleegyeznek a tárgyalásokba, s e diplomaták úgy tesznek, mintha a tárgyalások kimene-tele bizonytalan lenne, mintha a muzulmánoknak lenne bármilyen esélyük is.

A hírmagyarázat vezetésű le- szövegi, ilyen feltételek közepette tárgyalásokra szólítani fel a muzulmánokat, nem jelent más, mint követelni tőlük, hogy kapituláljanak.

got, Olaszországot és csaknem valamennyi szomszédos államot. Legújabb békejavaslatai pedig tartalmaz- zták az egykori jugoszláv tagköztársaságok elismerését független államként.

Csak hogy Bosznia és Horvátország kilátásba helyezett elismerése a titói határokon belül felbőszítette a szerb nacionalistákat, akik Nagy-Szerbiáért szállnak síkra. A boszniai szerbek azt hangóztatják, hogy Bosznia-Hercegovinát csak akkor lehet elismerni a titói határokon belül, ha a boszniai szerbek, horvátok és muzulmánok megegyeznek a belső határokról, jegyzi meg az AP hírgyűjteményében.

Elemzésében ismerteti mindazokat a kellemetlenségeket, amelyek Panićot érik. Ezek közé tartozik a muzulmán vezetők visszautasító magatartása Szarajevóban, Kučan reakciói arra, hogy Panić elismerte Szlovéniát, nem utolsósorban a jugoszláv kormányfő bizonytalan próbálkozásai a párbeszéd megszervezésére Bush amerikai elnökkel.

Egyre több jel utal arra, hogy Miloševićtel szemben lépéshatárnyba került. Mindazok a tömeg-tájékoztatói eszközök, amelyek Milošević ellenőrzése alatt állnak, egyre élesebb hangon bírálják Panić intézkedéseit, különösen azon lépéseit, amelyeket a megbékélés érdekében tesz, fejezte be elemzését az AP hírgyűjteményében.

katonai akció lehetőségeiről cserélt véleményt. A megbeszélést követően a francia külügyminisztérium képviselője közölte, Dumas és Colombo is arra számít, hogy a londoni értekezleten nyilvánosságra kerül az is, hogy a Nyugat-európai Unió milyen szerepet vállaljon.

CARRINGTON MEG BIZAKODIK

Lord Carrington, a Jugoszlávia-értekezlet elnöklője tegnap kijelentette, hogy az egykori Jugoszlávia területén békés úton is véget lehet vetni a háborúnak. Margaretha Af Ugglas svéd külügyminiszterrel folytatott megbeszélése és stockholmi látogatásának befejezése után Carrington síkraszállt azért, hogy diplomáciai akcióval akadályozzák meg azt, hogy Kosovo egy újabb válságtérképpé alakuljon át.

A svéd hírgyűjteménynek adott interjújában lord Carrington figyelmeztetett a türelmetlenség veszélyeire a jugoszláv válság rendezésében. „Miért annyira türelmetlenek azok, akik sürgős rendezést szeretnének elérni”, tette fel a kérdést Carrington, s közben utalt Libanon és Ciprus problémájára.

PANIĆ: MILOŠEVIĆNEK NEM KELLENE LONDONBA UTAZNIA

Slobodan Milošević szerb elnöknek nem kellene a nemzetközi Jugoszlávia-értekezletre Londonba utaznia, mert az ország külpolitikáját én irányítom, jelentette ki tegnap Milan Panić a BBC-nek adott interjújában. Elmondta azt is, hogy el fog utazni Londonba, ha meghívják. Jóllehet az a véleménye, hogy Miloševićnek nem kellene elutaznia, mégis azt mondta, hogy ha a szerb elnök úgy dönt, hogy elmegy Londonba, akkor ő ebben nem tudja megakadályozni.

Az EBEÉ elnöklője „jugoszláviai” körúton

Josef Moravčík csehszlovák külügyminiszter, az EBEÉ soros elnöklője, tegnap ötnapos körútra indult az egykori Jugoszláviába. Látogatása során véleményt cserélt Szerbia és Crna Gora vezetőivel, valamint a boszniai szerbek képviselőivel, jelentette a hírt Prágából a Reuter. Az utazásra a múlt héten Prágában megtartott EBEÉ-értekezlet után került sor, amelyen a résztvevők követelték a fogolytáborok megtekintésének lehetőségét Boszniában.

Csehszlovákia egyébként ragaszkodik ahhoz, hogy az EBEÉ megfigyelőinek engedélyezzék a táborok felkeresését. A külügyminiszter a jelenlegi körülmények között észrevételeit a londoni Jugoszlávia-értekezleten fogja ismertetni.

A STATE DEPARTMENT ELŐCSARNOKÁBÓL

Eltávolították a JSZSZK lobogóját

A szenátus szakértői csoportja közleményben számol be boszniai tapasztalatairól

(Washingtoni tudósítónktól)

A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság utolsó kék-fehér-piros, vöröscsillagos zászlaja is megszünt lo- bogni az amerikai fővárosban!

Nagykövetségünk ugyan már az új, kéttagú föderáció kikiáltásának napján kicserélte az épület előtti árbo- con lengő, majd fél évszázados szim- bólumot, de az amerikai külügymi- nisztérium csak hétfőn szánta el ma- gát erre a lépésre.

A State Department hatalmas épü- letkomplexumának főbejáratával szemben, egy szoborkertre nyíló elő- csarnokban ugyanis állandó jelleggel minden olyan állam lobogója ki van tűzve, amelyekkel az Egyesült Álla- moknak diplomáciai kapcsolata van.

Az USA azóta nem ismer el senkit sem a JSZSZK államfőjének, amióta 1991. október 3-án a szövetségi elnök- ség négy Szerbia-párti tagja alkotmány- ellenesen magához ragadta a hatal- mat, de azért nem szakította meg a diplomáciai kapcsolatokat Belgráddal, hogy hatékonyabb nyomást gyakorol- hasson a háború befejezése végett a helyi hatalomra.

Mint ismeretes, a Bush-kormány április 7-én elismerte Bosznia- Herce- govina, Horvátország és Szlovénia függetlenségét, a múlt héten pedig ja- vaslatot tett nekik a diplomáciai kap- csolatok főlvetelére, amit azok el is fo- gadtak. Washington ugyanakkor mind ez ideig nem ismerte el a magát Jugoszláviának nevező és a hattagú föderáció utódjának tartó Szerbia- Crna Gorát.

NEM MENT SIMÁN

A volt Jugoszlávia lobogójának el- távolításával egyidejűleg a State De- partment hétfőn hivatalosan is kitűzte Bosznia, Horvátország és Szlovénia zászlaját, de – tisztázatlan okokból – Szerbiáét is!

A külügyminisztériumban állomá- sozó élesszemű újságírók azonnal ész- revették a furcsaságot, és magyaráza- tot kértek.

Néhány óra múlva a szerb zászló eltűnt az Amerika által elismert népek lobogóinak csokrából, és a zavarbajtot illetékesek az épület karbantartó szol- gálatának mulasztására kenték az inci- dent.

Richard Boucher a zászlóváltás in- doklásaként kijelentette, hogy „a JSZSZK többé nem létezik”. Az USA továbbra is fenntartja belgrádi nagy- követségét, de csak ügyvivői szinten, hogy „aktíván kivesse részét a békés megoldás felkutatásából és az ember- baráti segély szervezéséből, valamint

hogy képviselje a Szerbiában és Crna Gorában tartózkodó amerikai állam- polgárok érdekeit” – mondta a szóvi- vő.

MEGGYŐZÖDTEK AZ ETNIKAI TISZTOGATÁSRÓL

Kedden délután Washingtonban közzétették azt a jelentést, amelyet a szenátus szakértői bizottsága készített augusztus 7-e és 14-e között lebonyo- lított boszniai útjáról.

Peter Galbraith és Michelle May- nard egy öt szenátorból álló csoport kelet-európai útjának előkészítésén dolgoznak. A szenátorok, Claiborne Pellnek, a külügyi bizottság elnöké- nek vezetésével várhatólag Bosznia- Hercegovinát is útba ejtik.

A jelentés megerősítette azokat a tudósításokat, amelyeket az amerikai sajtó a háborús kegyetlenségekről köz- lölt.

„A szerb szabadcsapatok hadjárata, amelynek során Bosznia- Hercegovina nagy részéből kiűldözték a muzul- mánokat – áll a dokumentumban –, olyan brutális módszereket alkalmaz, hogy valószerűleg több ember halálát okozta már eddig is, mint a városok lövetése... Az etnikai tisztogatást szé- leskörűen elterjedt kegyetlenkedés kí- séri, amelyek során a szelektív és a ta- lálomra történő gyilkosságok is min- dennap rutinná váltak... Egyes fal- vakban és városokban szervezett tö- megmészárlás keretében irtották ki a muzulmánokat.”

Az amerikai szenátusi tisztviselők kijelentették, hogy az önkényesen ki- kiáltott „boszniai szerb köztársaság” lényegében elérte céljait a többségi la- kosság elűldözésével. Azt is megerősít- ték, hogy „meggyőző bizonyítékok állnak rendelkezésre” arról, milyen szisztematikus kínzások és gyilkos- ságok történnek a szerbek által fenntar- tott gyűjtőtáborokban...

„A táborokban folyó gyilkolás gyakran sadisztikus”, sőt, a táborok őrségének „szórakoztatására” is hasz- nálatos.

Mindenféle ellentétes ígéretekkel szemben a boszniai szerb vezetői to- vábbra is igyekeznek félrevezetni a nemzetközi közvéleményt az interná- lótáborok ügyében, amelyekben nem- csak az ellenük valóban harcoló bos- nyákokat és horvátokat tartják, ha- nem minden 15 évesnél idősebb nem szerb férfit „potenciális harcosságnak tekintve deportálnak” – áll az amerikai szenátus munkatársának boszniai je- lentésében.

PURGER Tibor

Karadžić a londoni kudarcra figyelmeztet

Radovan Karadžić, a boszniai szerbek vezetője arra figyelmeztetett, hogy kudarcba fulladhat a londoni nemzetközi Jugoszlávia-értekezlet. A Times lap- hoz írt levelében Karadžić egyebek között utalt arra, hogy nem zárható ki a sikertelenség Londonban. Szerinte az értekezlet mégsem ér kudarccal véget, nem azért, mintha ő személyesen a sikertelenségét kívánná, hanem azért, mert a napirendje hiányos. Az európai tizenkettő minisztereit pedig arra szólította fel levelében, hogy vizsgálják felül saját politikájukat. Ez lenne szerinte a lon- doni tárgyalások megmentésének lehetősége.

TALÁN NEM IS KACSA

Életkímélő intervenció?

Halált nem okozó fegyvert is bevethetnek Szerbia ellen – Erről a lehetőségről nyilatkozott egy amerikai tisztségviselő

Az Egyesült Államokban előállított, halált nem okozó fegyvert vethetnek be Szerbia ellen, ha az ENSZ engedé- lyezi katonai erő alkalmazását e köztársaság ellen, hogy véget vessen a harci cselekményeknek Boszniában, jelentette az ITAR-TASZSZ New Yorkból egy folyóirat cikkére hivat- kozva.

Az amerikai lap interjút készített Sam Nunn-nal, a szenátus katonai bizottságának elnökével. Egyebek között kijelentette: különböző akció- kat helyeztek kilátásba a szerb alaku- latok ellen, s a hagyományos fegy- verzet bevetésén kívül napirenden szerepelt az a változat is, amely ma- gába foglalná a hidak és villanyerő- művek megsemmisítését.

Közölte, újabb lehetőségek állnak rendelkezésre az életet kímélő tech- nológiában, nem bocsátkozva annak részletezésébe, valójában ez mit jelent. Azt állította, hogy az amerikai erők ezt a fegyvert már felhasználták az öböl- háborúban.

A folyóirat magyarázata szerint az életet kímélő fegyver célja az, hogy fegyverletelre kényszerítse az ellen- felet nagy emberáldozatok vagy ipari létesítmények megsemmisítése nélkül. Állítólag néhány ilyen fegyvertípus van, amelyet már alkalmaztak a gya- korlatban vagy kísérleteztek vele.

Több iraki erőmű ellen például tá- madást hajtottak végre Tomahawk ra- kétákkal, amelyek robbanótöltet hely- lett más anyagot használtak, s ezzel teljesen alkalmatlanná tették az erő- műveket.

Ha e fegyvert bevetik Szerbia ellen, az egész köztársaság területén néhány napra teljesen leállítanak a villanyáram szállítását, s ez végsőkéig kedvezőtlenül befolyásolná az olaj- és a gázszállítást, az élelmiszer-tartalékok megőrzését, a közlekedést, a vízellátást, vélik a kato- nai szakértők.

Az életkímélő fegyver felhasználásá- nak másik módja az, hogy cirkálóaké- tára szerelik fel. Ha kis magasságban használják, nagy zavart okoz az elekt-

romos feszültségben. E fegyver fel- használható pontosan meghatározott területeken, például ott, ahol a pa- rancsnoksági központok vannak.

Kísérleti szakaszban vannak azok az életet kímélő technológiák, amely- kek vegyi és biológiai anyagot hasz- nálhatnak fel. Van lehetőség például arra, hogy az ellenfél repülőterét külön- leges vegyi anyaggal árasztják el, s ez meggátolja bármilyen gép felszállását.

Sam Nunn megfogalmazása szer- rint bármilyen hatékony támadást in- téznek is a szerb alakulatok ellen, nincs válasz a kulcskérdésre, miként szavatolható a már Boszniában állomásozó ENSZ-erők biztonsága, mit te- hetnek, ha az ellenfél repülőterét tüzet nyitnak rájuk. A szenátusi bizottság elnöke szerint az esetleges hadműve- let nagyban különbözik attól, amit az öbölháborúban indítottak. A legfonto- sabb az, tudni kell, miként vonuljunk ki onnan, ha végeztél határozatot hoznak, hogy oda menjünk, hangsú- lyozta.

Az összetartozás tudatával

Budapesten megkezdődött a Magyarok III. Világkongresszusa

(Folytatás az 1. oldalról)

A magyarság mindig is befogadó nemzet volt, mutatott rá Antall József, nemcsak megtúrta, hanem, mint ahogy a Szent István-i gondolat is bizonyítja: szerencsének tartotta, hogy más népekkel együtt él. S ennek kapcsán kiemelte, hogy a mai Magyarország senkihez sem viszonyul ellenségesen, senkit sem fenyeget, minden szomszédjával jószomszédi kapcsolatokat akar.

Antall József kitért arra is, hogy az első világháborút lezáró békeszerződések máig érezhető fájdalmat okoztak a nemzetnek. A mai nemzetközi helyzetben azonban nem a történelem okozta fájdalom, hanem a realitások felől kell megfogalmazni Magyarországot szerepét és helyzetét – mondta a magyar miniszterelnök.

Az Amerikában élő magyarság nevében Teller Ede világhírű atomfizikus üdvözölte a résztvevőket. Beszédében a múlton alapuló jövő kiépítéséről szólt, amely a népek közötti kölcsönös megértésen kell hogy nyugodjon.

Negyediként Ágoston András, a VMDK elnöke mondott beszédet. A világkongresszust történelmi eseménynek nevezte, majd rámutatott, hogy a vajdasági magyarság védelemül vált szenvedő alanyává egy véres polgárháborúnak. A megpróbáltatások során a VMDK nem zilálódott szét, mondta, hanem az egyik legstabilabb erővé vált, és a vajdasági magyarság soha nem tapasztalt eltérőképpel szembe fordult ki véleményét a piszkos polgárháborúról. Elmondta, hogy a VMDK mindörökké szakítani kíván azzal a korábbi korszakból származó gyakorlattal, amikor a magyar nemzetiségű vezetőréteg a „szerb vezetőknek tartozott felelősséggel, de a magyarok irányában intézkedtek”, és olyan vezetők képviselhetik a magyarság érdekeit, akiket a magyarok választanak meg.

A VMDK elnöke felszólalásában kiemelte, hogy az egyetemes magyarság fogalma tartalmilag bővült, s feltétlen gondoskodással találkozott szerte a világon a magyarok részéről a vajdasági magyarság ügye iránt. Röviden ismertette a VMDK autonómia-kon-

cepcióját, és kifejezte reményét, hogy ez a koncepció olyan megoldást kínál, amely megérdemli az egyetemes magyarság támogatását. „Ezt a támogatást kezdettől fogva érezzük” – mondta Ágoston András.

Tökés László püspök ígérelt köszöntötte az egybegyűlteket, rámutatott, hogy szavait „a mozaikjaiból újraépíthető nemzet szellemi parlamentjéhez” intézi, mert a „darabokra hullott nemzetünk tört cserepeit rakosgatjuk most”. Kiemelte, hogy nem össznémeti nagyozolási mániá erődemonstrációja ez, hiszen a magyarság kigyógyult már a „nagyszerbhez hasonló nemzeti gyrmekbetegségből”, és ezért „értetlenül hallgatjuk és méltósággal visszautasítjuk azon vádaskodásokat, amelyek az ártó nacionalizmus bélyegét akarják újra ránk sütni”. Vissza kell nyerni önmegbecsülésünket, mondta Tökés László, visszaállítani kiforgatott magyarságunk becsületét. „Elvesz a határon túli magyarság, ha a nemzet nem ébred önmagára és nem fog össze, sokrétű külső és belső megosztottságunk ellenére meg kell értenünk: nemzetben kell gondolkodnunk”. Tökés püspök bírálta az anyaországot, hogy a politikai érdekek összecsapnak még a kisebbségek élő magyarság kérdésében is, és a veszélyeztetettségben élő magyarság védelmében össznémeti politikát vagy afféle „politikai ökümeniat” követel. Végezetül a résztvevők és általában a magyarság figyelmébe ajánlotta Dsida Jenő erdélyi költő sírfeliratának egy sorát, amelyben ez áll: „Megtettem mindent, amit megtehettem”. Tökés László azt üzenté, hogy állandóan kérdezzük önmagunktól: vajon megtettünk mindent, amit megtehetünk?

Duray Miklós pozsonyi fró a Határon Túli Magyarság Fórumának a kisebbségben élő magyarok ügyében megfogalmazott nyilatkozatát ismertette. Felszólalásában kiemelte, hogy Közép-Európa egyik fő problémája a magyarság kérdésének megoldása, amely a kisebbségi magyarság tarthatatlan helyzetéből adódik, s szavai szerint ezekben a napokban sem lehet európai módon élni kisebbségi magyarként, a többségi nemzet mindegyik országokban eluta-

sítja a kisebbségi magyarság javaslatát. „Háromnegyed évszázada élünk elnyomatásban, s ezen változtatni akarunk”, mondta, majd ismertette a nyilatkozat szövegét. A nyilatkozat jogot követel az identitás megőrzésére, a szülőföldre, követeli, hogy szűnjék meg minden olyan törvény, amely a többségi nemzettel szemben hátrányos helyzetbe hozza a kisebbséget, és jogot tart az önmegbecsülésre. A nyilatkozat követeli, hogy ezeket a jogokat szavatolják nemzetközi szerződések, a nyilatkozatot pedig küldjék meg a szomszédos országok parlamentjeinek, kormányainak, az Európa Tanácsnak és az EK kisebbségi parlamentjének. Duray javasolta, hogy az elnöklő terjessze szavazásra a javaslatot a kongresszus résztvevői elé, és valamennyi küldött, aki olyan országból érkezett, ahol a magyarság kisebbségi helyzetben él, kézjeggyel lássa el a javaslatot.

Az elnöklő a javaslatot szavazásra bocsátotta, de mielőtt még szavaztak volna, Tökés László szót kért, politikai kalandorságnak nevezte, hogy így, első hallásra megszavaztassanak bármit is, anélkül, hogy a résztvevők alaposabban megismerkedtek volna a nyilatkozat szövegével. Csoóri elfogadta Tökés intervencióját és a nyilatkozat elfogadását – illetve a szavazást – a kongresszus zárónapjára, augusztus 21-ére halasztotta.

A délutáni órákban zárt ajtók mögött megkezdődött a Magyarok Világkongresszójának rendkívüli közgyűlése, a nagyteremben pedig ez idő alatt előadások hangzottak el a következő témakörökből: A magyarság az ezredfordulón, megújuló nemzet (előadók: Gulya János Göttingenből, Jakó Klára Kolozsvárról, Lukács János New Yorkból, valamint Jeszenszky Géza és Nemeskürty István), A történelmi múlt és a magyarság kapcsolata témáról Benkó Samu (Kolozsvár), Czettler Antal (Svájc), Csáky Móric (Graz), Csapodi Csaba, Kelemen Elemér és Kósa László tartott előadást.

Este Göncz Árpád magyar köztársasági elnök az Országházban fogadást adott a kongresszus résztvevőinek.

CSORBA Zoltán

ÚT A BIZONYTALANSÁGBA (5.)

Internáltak között

Kétszáz embert azonnal kivégeztek – Csak a szerbek és az ukránok maradhattak a falvakban – Felrobbantott dzsámik

Beengednek bennünket az internáltak (menekültek) közé, anélkül, hogy kíséretet adnának mellénk.

Alig távolodok el a biztonsági főnöktől, körülöleg néhány ember.

– Semmi sem igaz abból, amit önnek ez a gazember mondott – mondja egyikük.

– Hogy szabad emberek vagyunk? Jöjjön, nézze meg ezt a nagy szabadságot.

Vezetnek. Egyre több ember gyűlik körém. Mondják, mesélik, panaszkolják sorsukat.

A MUZULMÁNOK NEM FOGTAK FEGYVERT

– Iljas Trnjanin vagyok. Látja ott azt a házat, azt az emeleteset? Az az én házam. Innen néztem, hogyan hurcolták ki belőle a bútoraimat, mindenemet, s most innen nézem, hogyan költözik be valaki. Biztosan szerb. Mert Trnopoljén csak a szerbek és az ukránok maradhattak otthon, a házaikban. Ezerszázötven házból százötven volt szerb, százötven ukrán. Bennünket, muzulmánokat mind ide tereltek. Nem engedik, hogy hazamenjünk, nem engedik, hogy bárhová elmenjünk innen.

Ebédidő Trnopoljében

Egy teljesen összezaszadott ember lép mellém, a feje tetejét mutatja. Nagy, varas seb van rajta. Ó semmit sem szól. Már szólni sincs ereje. A mellette levő mondja, hogy ez az ember néhány hónappal ezelőtt még száz kilogrammos volt. Pisztollyal verték be a fejét a hírhedt Keratermben.

A környék muzulmánjai nem fogtak fegyvert. Ezt maguk a szerbek is elmondják. Nem akartak háborúzni, nem akartak fegyvert fogni a szomszédaikra. Májusban, miután kivonult a Jugoszláv Néphadsereg, pontosabban, amikor megalakult belőle a boszniai szerbek hadserege, és átvették a hatalmat, kijelölték egy dátumot. A felfegyverzett muzulmánok addig a napig kötelesek voltak beszolgáltatni fegyvereiket. Megtették.

– Május 26-án ürtettek ki minden muzulmán falut. Azon a napon Prijedorban valódi mészárlást vittek végbe, felrobbantották a kétszáz éves dzsámit. Ugyanez lett a sorsa a környék valamennyi dzsámijának is, kivéve a trnopoljeit. Ezt meghagyták, hogy önkök, a nemzetközi szervezetek képviselői láthassanak dzsámit. Két táborba tereltek bennünket. Omarskában volt az egyik. Az még mindig megvan, állítólag néhány nap múlva megszüntetik. Nem azért, mert hazaengedték volna az internáltakat. Nem. Omarskából az internáltak egy részét ide szállították, a másik részét pedig Maljácára, a hatalmas katonai bázis keretében létesített foglyaltáborba. A másik tábor, a hírhedtebb, a Keratermben volt. Ez egy nemrégiben épült samottgyár.

EGY MERÍTŐKANÁLNYI LÖTTY A FEJADAG

Ebédidő van. A napi fejadagjukat kapják az emberek. Ahogy később egy belgrádi lap fogalmazott: az ingyen kosztjukat. Senkinek sem kívánok ilyen ingyen kosztot. Egy merít-

tókanálnyi lötty, lisztes víz, amiben – „tiszteltünkre” – ma kivételesen úszkál egy-két félbe hasított zöldbab. Kenyeret nem kapnak. Aki akar, vehet magának, potom 1000 dinárért. (Milyen ember lehet az, aki ezeken a szerencsétleneken akar meggazdagodni úgy, hogy ezer dinárért, tízszeres áron árulja a kenyeret?) Még az, akinek van is pénze, nemigen merészel kenyeret rendelni, mert az öreik kilekik, és másnap kiverik belőle a maradékot. Van, aki téglára rakott fémlémezen főz, a látogatótól kapott, általa becsémpézett egy-két szem krumplit.

– Én túléltem a Keraterm borzalmait. A nevemet nem mondom meg, mert félek megmondani. (Többen biztatják, egy pedig azt javasolja, hogy írjuk fel mind a három-négyezer ember nevét. Tudjon rólok a világ.) Csak néhány dolgot mondok el. Először is, amikor betereltek bennünket a gyárudvarba, körülbelül kétszáz embert azonnal kivégeztek. Másnap még huszonötöt. Öreink gyakori szórakozása volt, hogy esténként körbetérdeltettek bennünket. A kör belseje felé kellett néznünk, ők pedig hátulról vertek, ütöttek mindekit. Máskor autóval hajtottak be

Ellentétek az osztrák kormányban

A kancellár másképp vélekedik, mint véderőminisztere Ausztria szerepéről az esetleges balkáni intervencióban

(Tudósítónktól)

Bécs, augusztus 18.

Franz Vranitzky osztrák kancellár nincs azon a véleményen, hogy Ausztria területét szükséges lenne felhasználni – a legújabb ENSZ-határozat alapján – egy balkáni intervenció esetében, írja a Die Presse mai számában, mert az akció előrelátólag a tenger irányából jönne.

Vranitzky véleménye szerint eddig csupán Franciaország mutatott készséget arra, hogy védelmet nyújtson a segélyszállományoknak. Ha az állami közönsége átrepülési engedélyt kér Ausztriától, azt ugyanúgy meg fogja kapni, mint az öbölháború ide-

jén. A végleges tervek viszont egyelőre még túl koraiak, mondta Vranitzky.

Ezzel az osztrák kancellár ellentétbe került Fasslabend véderőminiszterrel és Kostelka államtitkárral. Fasslabend ugyanis kilátásba helyezte az ENSZ kötelekeibe tartozó egységek számára a landolás lehetőségét és a táborok katonai biztosítását.

Még világosabb a koalíciós viszály, írja a lap, ha Karl Schrameknak, az osztrák szocialista párt nemzetközi titkárnak támadását vesszük figyelembe Fasslabend véderőminiszter ellen. Szerinte Fasslabend kijelentéseinek

nincs fedezete sem a határozatban, sem az ENSZ politikájában. Ezek a kijelentések Schramek szerint csupán arra szolgálnak, hogy elbizonytalanítsák a lakosságot, anélkül, hogy bármilyen biztonságpolitikai okokból igazoltak lennének. Schramek az utóbbiakat az osztrák katonaság azon törekvéseiként értelmezte, hogy az országot egy támaszpontként rendezzék be. Az osztrák szocialista párt nem fogja magát azonosítani a militáns kijelentésekkel és ultimátumokkal, mondta Schramek, mint ahogy azt a Balkán esetében az osztrák néppárt politikussai teszik.

Vranitzky bejelentette, hogy a válságtörzs közreműködik a nemzetközi intézkedések előkészítésében, amelyek az ENSZ határozataiból adódnak. A válságtörzs Vranitzky mellett még a külügyminiszter, ezenkívül a belügy-, véderő-, pénzügyminiszter, az egészségügyi és a közlekedésügyi miniszterek tartoznak. A válságtörzs egész nap készültései állapotban lesz.

Klestil osztrák elnök ebben a vitában Fasslabend véderőminiszter mellett áll. Göncz Árpád magyar köztársasági elnökkel folytatott minapi soproni megbeszélése után Klestil elnök hangsúlyozta, hogy Ausztria teljes egészében támogatja az ENSZ határozatait. Kijelentette, hogy engedélyezni fogják az összes szükséges intézkedést Ausztria területén és légitérében. Az öbölháború idején Ausztria a 8000 átrepülési kérelem mindegyikét engedélyezte. Klestil szerint ugyanez fog történni most is. Az osztrák köztársasági elnök hangsúlyozta, hogy ez a NATO-szállítmányokra is vonatkozik.

A soproni nem hivatalos, munka jellegű találkozáson Thomas Klestil osztrák és Göncz Árpád magyar köztársasági elnökök azon meggyőződésüknek adtak hangot, hogy Ausztria és Magyarország támogatni fogja a nemzetközi szervezetek, mindenekelőtt az ENSZ és az EK Boszniával kapcsolatos törekvéseit, de közvetlenül egyik ország sem vesz részt a válság rendezésében.

ÁCS FEHÉR Magda

ÁRFOLYAMLISTA

Augusztus 19. Sorszám 141.

PÉNZNEM	EGYSÉG	VÉTEL	KÖZÉP	ELADÁSI
AUSTRÁL DOLLÁR	1	144,5846	145,0197	145,4548
OSZTRÁK SWCHILLING	100	1942,5187	1948,3638	1954,2089
KANADAI DOLLÁR	1	166,4437	166,9445	167,4453
FRANCIA FRANK	100	4029,0877	4041,2113	4053,3349
NÉMET MÁRKA	100	13666,8643	13707,9883	13749,1123
GÖRÖG DRACHMA	100	-	110,8214	111,1539
OLASZ LÍRA	100	18,0085	18,0627	18,1169
JAPÁN JEN	100	157,7527	158,2274	158,7021
HOLLAND GULDEN	100	12129,6643	12166,1628	12202,6613
SVÉD KORONA	100	3750,7204	3762,0064	3773,2924
SVÁJCI FRANK	100	15229,4777	15275,3036	15321,1295
ANGOL FONT	1	384,5221	385,6791	386,8361
USA-DOLLÁR	1	199,4000	200,0000	200,6000

VÁSÁROLHATÓK
RÉSZVÉNYEK
AZ
5. SOROZATBÓL

A német márka feketepiaci árfolyama:
Szabadkán 280, Ujvidéken 300 dinár.
A forint 5-5,4 dinár.

Beszélgtem vele. Ugyanolyan aszalódott, mint valamennyien. Azt mondja magáról, hogy úgy érzi, belehülyült ebbe az egészbe. Ép ésszel ezt, ami vele történt, és azt, ami valamennyi emberrel történt Bosznia-Hercegovinában, nem lehet elfogni. Mindebbe csak bele lehet örülni.

Karadžić és a vele bókólkó parlamenti képviselők, akik ottjártunkkor Banjalukán voltak, nem látszottak sem örülteknek, sem kiéhezetteknek. „Én most már a saját házamban élek...”, cseng vissza előző esti kijelentése.

NÉMETH Zoltán

Megdrágult a villanyáram

(Folytatás az 1. oldalról)

A szerb kormány úgy határozott, hogy 12 millió dinárt hagy jóvá a szerb pravoszláv egyház anyagi megsegítésére, valamint hétmillió dinárt a köztársasági menekültügyi bizottságnak.

Az utóbbi tíz-egynéhány napban az előző időszakhoz viszonyítva jelentősen javult a piac ellátottsága a köztársaságban mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekből, mosóporból, valamint más termékekből, áll a közleményben.

A tájékoztatási minisztérium a kormány üléséről közölte, hogy a kormány értékelése szerint a tej- és a kenyérellátás jó. A kereskedők értékelése szerint a jelenlegi kínálat a szükségleteknek a 80 százalékát fedezi. A közlemény rámutat, hogy a piac ellátottságára a legfontosabb termékekből különösen kihatott a köztársasági kereskedelmi felügyelőség tevékenysége a kereskedők és termelővállalatok visszaéléseinek megszüntetésében. A kormány megvitatta az árak alakítására és az egyes termékek ellátására vonatkozó rendeletek végrehajtásának ellenőrzéséről szóló jelentéseket, valamint a tartalékokra vonatkozó

jelentéseket. Augusztus 10-étől 17-éig a kereskedelmi felügyelőség Szerbiában 4858 ellenőrzést hajtott végre. Ennek alapján harminc bűnvádi feljelentést tettek, 192 feljelentést gazdasági szabálysértésért, és 560 esetben kérték szabálysértési eljárást megindítását. A felügyelőség 341 döntést hozott az áraknak a rendelettel való egyeztetéséről, 591 pénzbírságot rótt ki, és összesen 3 661 147 dinár értékű jogtalan haszon elkobzását javasolta.

A kormány megvitatta a keresetek kifizetéséről és az ENSZ-szankciók idejére szóló térítés kifizetéséről szóló törvény alkalmazásával kapcsolatos információt. A pénzügyi ellenőrzési szolgálat a törvény alkalmazását 258 jogi tényezőnél ellenőrizte. Összesen 176 ellenőrzést fejezett be, és 71 esetben állapított meg szabálytalanságokat: 154 235 674 dinárral többet fizettek ki a megengedettnél. A szolgálat 21 esetben indított eljárást gazdasági szabálysértésért, és 14 esetben indított bűnvádi eljárást.

Az útkarbantartási költségek növekedése miatt a kormány növelte az utadót a közúti járművek, traktorok és pótkocsik esetében, áll a közleményben. (Tanjug)

A SZÖVETSÉGI PARLAMENTBŐL

Két ülés a hónap végéig

A Szövetségi Képviselőház Polgárok és Köztársaságok Tanácsának képviselői a parlament első ülészakájában, amely augusztus 31-éig tart, még kétszer ülnek össze. Holnap mindkét tanács képviselői együttes ülésen gyűlnek össze, és megvitadják a nemzetközi helyzetet meg a JSZK helyzetét a világban. Vitaindítóként a platform javaslatát szolgál, amelyet a szövetségi kormány kínál fel a JSZK kül-

sai, valamint általános okmányai alapján gyakorolja bírósági hatalmát és bíróságot. A szövetségi bíróság ezenkívül tájékoztatja a Szövetségi Képviselőházat a szövetségi törvények meghozatalának, illetve módosításának szükségességéről, valamint a Köztársasági Képviselőházat, ha köztársasági törvényekről van szó.

A szövetségi bíróságnak az alkotmány által előírt feladatain kívül jogában áll rendkívüli jogi intézkedéseket foganatosítani a katonai bíróságok határozata ellen, amikor szövetségi törvény végrehajtásáról, illetve a JSZK vagyoni jogi védelmével kapcsolatos perekről van szó.

A szervezésről szóló rendelet alapján a szövetségi bíróságnak 11 bírója lesz, és csak olyan személyt választhatnak ki, aki okleveles jogász, igazságügyi szakvizsgálóval, kiemelkedő jogi szakember, vagy tudományos dolgozó, akinek legalább 15 év szolgálati ideje van jogi ügyekben, és ebből tíz évet az igazságügyben vagy ügyvédként dolgozott. A szövetségi bíróság bírójává választható ezenkívül a jogi kar rendes tanára is, aki pozitív jogszabályokról tartott előadásokat.

A szövetségi bíróság elnökét titkos szavazással a bírák választják meg maguk közül a bíróság első általános ülésén. Ezt az ülést a legidősebb bíró hívja össze, legkésőbb hét nappal a szövetségi bíróság bírójának megválasztása után.

A szövetségi bíróságról szóló törvényt ugyan elfogadták, hamarosan hatályba is lép, a bírakat azonban még nem választották meg. A törvény értelmében ezt legkésőbb szeptember 30-ig kell lebonyolítani, utána pedig a bírák hivatali esküt tesznek a Szövetségi Képviselőház tanácsainak elnökei előtt. (Tanjug)

PÁR PERCEL ÉJFÉL ELŐTT

Lemondták a vasutassztrájkot

A belgrádi vasúti szállítók vezetője és a szerbiai mozdonyvezetők független szakszervezete a tárgyalások után megállapodtak abban, hogy lemondják a bejelentett sztrájkot – közölte tegnap este a belgrádi vasúti szállítóvállalat, és egyúttal értesítette szolgáltatásai igénybevevőit, hogy a vasúti közlekedés a menetrend szerint történik. (Tanjug)

A TIKER KINYOMOZTA

Mi rejlik a vasút sztrájkja mögött?

Nyilvánosságunkat meglepte a hír, miszerint hirtelen bejelentették a vasutasok sztrájkját, majd még gyorsabban lemondták. A hivatalos közlemény szerint megegyezés született, így nem lesz sztrájk.

A sztrájk lényege azonban másban rejlik. A Tiker kinyomozta, hogy bizonyos idővel ezelőtt intervenció törvényt hoztak, amely korlátozza a mozdonyvezetők és a vasút végrehajtó szolgálat többi dolgozóinak a keresetét. Ez azt jelenti, hogy a törvény értelmében ezeknek a dolgozóknak kevesebb pénzt kellene kapniuk az éjszakai munkáért és a túlóráért, aminek következtében egyesek 45 százalékkal is kevesebbet keresnének. Ez a fő oka a mozdonyvezetők és a végrehajtó szolgálatban dolgozók tiltakozásának.

A sztrájkbizottság Milomir Mincijev, a Belgrádi Vasúti Szállítóvállalat vezérigazgatójával megtartott megbeszélésén ígéretet kapott, hogy a Szerb Képviselőház hamarosan hatályon kívül helyezi a törvényt, és az említett kategóriába tartozó dolgozók maradéktalanul megkapják keresetüket. Ez az ígéret volt az egyik fő oka annak, hogy elmaradt a sztrájk. (BNA, Tiker)

Konkrét eredmény nélkül

Megkezdődött a parlamenti pártok értekezlete a kerekasztal lebonyolításáról

A szerb kormányban tegnap tartották meg az első megbeszélést a parlamenti pártok, amelyek részt vesznek majd a szövetségi kormány kerekasztal-megbeszélésén. A tegnapi ülésen azonban az egyedüli konkrét eredmény az volt, hogy a résztvevők megállapodtak: a jövő hét elején ismét összegyűlnek.

Az értekezlet résztvevői

A hatalmon levő párton kívül a kormány meghívásának 13 ellenzéki parlamenti párt tett eleget. A belgrádi megbeszélésen nem jelentek meg a sandžaki Demokratikus Akciópárt képviselői, az UJDI, valamint a prizreni Muzulmánok Demokratikus Reformpártjának a képviselői. A meghívást elfogadják még két új, bejegyzetlen pártnak, a Szerb Demokrata Pártnak és a Szociáldemokrata Pártnak a képviselői is, de a tegnapi ülésen az utóbbi pártnak a képviselői nem jelentek meg.

Az ellentétes álláspontok miatt a több órás, időnként heves vita a kerekasztal céljaival, munkacsoportjával és hatáskörével kapcsolatos nyílt kérdések feljegyzésére szorítkozott. Az ellenzék igyekezett már az első megbeszélésen tisztázni a kerekasztal-megbeszélés határozatai kötelezőségének kérdését és meggyőzni a kormányt, hogy négy munkacsoport helyett a választási törvénycsomagot egy egységes kerekasztal-beszélgetés vitassák meg.

A hatalmon levő párt és a kormány képviselői úgy vélték, hogy a lényeg a szabályszerű választás előtti kampány feltételeinek pontos meghatározásában rejlik, és hangsúlyozta álláspontját, miszerint a kerekasztal nem helyettesítheti a hatósági szerveket és intézményeket.

A megbeszélés kezdetén Nebojša Maljković, a kormány alelnöke emlékeztetett azokra az okokra, amelyek miatt a Szerb Képviselőház úgy határozott, hogy megtartják a rendkívüli választásokat. Ismertette a kormány javaslatát, hogy a kormány és a parlamenti pártok képviselői három munkacsoport keretében vitassák meg a választási törvénycsomagot, amelyhez a választásokról, a tömegtájékoztatásról és a pártok finanszírozásáról szóló törvény tartozik. A negyedik csoport az emberi jogokkal, szabadsággal és más általános politikai kérdésekkel foglalkozna. A kormány elgondolása szerint a munkacsoportokban három-három képviselője len-

ne a kormánynak és a hatalmon levő pártoknak, s hat-hat képviselője minden parlamenti ellenzéki pártnak. A célunk nem az, hogy ignoráljuk a rendszer intézményeit, hanem hogy a munkacsoportok által elfogadott álláspontok politikai súlyával szavatozójuk elfogadásukat a hatósági szerveknél.

A vita kezdetén a Szerb Radikális Párt képviselői felröptek a kormánynak, hogy az ülésen bejegyzetlen párt képviselői is részt vesznek, mint például a Szerb Demokrata Párt. Zoran Četković köztársasági igazságügy-miniszter elmagyarázta, hogy a kormány nem tartotta magát a formális mércekeghez, hanem azokat a pártokat tartotta számon, amelyeknek képviselői vannak a szerb parlamentben. Ehhez hasonlóan érvelt dr. Vojislav Koštunica, a Szerb Demokrata Párt elnöke is, rámutatva, hogy, ha a párt esetleg nem vehetett volna részt a megbeszélésen, ez más pártok elmaradását vonta volna maga után. Ezt Slobodan Rakić, az SZMM alelnöke is azonnal megerősítette.

Zoran Đinđić, a Demokrata Párt Végrehajtó Bizottságának elnöke felhívta a figyelmet arra, hogy nem kellene ilyen mellékes kérdésekkel foglalkozni és rámutatott, hogy a kerekasztal nem kezdheti meg munkáját a döntéshozatalra, a határozatok kötelezőségének fokára, valamint a szövetségi kerekasztal iránti viszonyára vonatkozó megegyezés nélkül.

A vita folytatásában Rakić rámutatott, hogy a köztársasági javaslatról eltérően a szövetségi kormány a kerekasztalra vonatkozó deklarációjában hangsúlyozta a kerekasztalon született határozatok kötelezőségét. Az SZMM ezért részt vesz a szövetségi kerekasztal-beszélgetésen, szorgalmazva a rendkívüli választásokat. Véleménye szerint a köztársasági hatalom nem kész a gyökeres változásokra.

Koštunica rámutatott, hogy ha minden szinten szándékoznak választásokat tartani, így elnökválasztásokat is, akkor választ kell adni arra a kérdésre, hogy előzőleg lemond-e Szerbia elnöke. Véleménye szerint a kerekasztal kulcsfontosságú kérdése Szerbia új alkotmányának meghozatala, a jelenlegi ugyanis az előző egypárti képviselőház szavazta meg. A megbeszélés résztvevőinek többsége olyan álláspontot helyezkedett, hogy a köztársaságban csak egy kerekasztalt kell létrehozni.

A Vajdasági Demokratikus Reformpárt képviselői kompromisszumos megoldást ajánlottak, miszerint több munkacsoportot kell alakítani, de a végső megoldásokat egy kerekasztal-beszélgetésen kell egyeztetni. (Tanjug)

A belgrádi Tiker hírügynökség rövid nyilatkozatot kért néhány résztvevőtől:

ĐINĐIĆ: FONTOS, HOGY MEGKEZDŐDÖTT

Zoran Đinđić, a Demokrata Párt Végrehajtó Bizottságának elnöke a kerekasztalt megelőző köztársasági szintű megbeszélések kapcsán a Tiker számára kijelentette: – Fontos, hogy megkezdődött a megbeszélések. Az első megbeszélés után komolytalan dolog lenne bármilyen konkrét eredményre számítani. Az újságírók kérdésére, hogyan kommentálja azt a tényt, hogy a megbeszélésen Vojislav Koštunica, az újonnan megalakult és még bejegyzetlen Szerb Demokrata Párt elnöke is részt vett, Đinđić azt válaszolta, hogy a Demokrata Pártnak ez ellen semmilyen kifogása sem volt.

PÁLL SÁNDOR: KIVEL TÁRGYALUNK?

A mai megbeszélés után nem világos számomra, kivel tárgyalunk. A Szerb Szocialista Pártnal vagy a köztársasági kormánnyal, jelentette ki a Tiker hírügynökségnek Páll Sándor, a VMDK képviselője az előzetes megbeszélésekkel kapcsolatban. – Véleményem szerint logikus lenne, hogy az SZSZP-vel tárgyaljunk és ne a kormánnyal, habár úgy tűnik, hogy a hatalmon levő párt tagjai önmagukkal beszélgettek.

ČETKOVIĆ MILOŠEVIĆ LEMONDÁSÁRÓL

Hogy megtarthassuk a rendkívüli választásokat, a Szerb Köztársaság jelenlegi alkotmánya előírja, hogy a köztársasági elnök lemondhat, vagy a népképviselőház felmentheti tisztségéből az alkotmány által meghatározott esetekben a lebonyolított referendum után, jelentette ki a Tikernek Zoran Četković köztársasági igazságügy-miniszter.

Četković emlékeztetett arra, hogy annak idején Slobodan Milošević a DEPOS küldöttségével folytatott megbeszélés alkalmával azt mondta, mindig kész mandátumát próbára tenni népszavazás útján. Ezek szerint csupán formális kérdés, hogyan bonyolíthatjuk le a választásokat, mondta a miniszter.

Mivel még nem határozták meg az időpontot, amikor szövetségi szinten megtartják a választásokat, jó lenne ehhez igazítva meghatározni a köztársasági választások időpontját, vélte Četković. (BNA, Tiker)

PANIĆ A MENEKÜLTEKRŐL

Mindenkit haza

A menekültek problémáját úgy kell megoldani, hogy feltételeket kell teremteni hazatérésükhöz, mondta a sajtónak tegnap adott nyilatkozatában Milan Panić jugoszláv kormányfő.

Panić annak kapcsán adott nyilatkozatot, hogy egyes országok aggodalmuknak adtak hangot, miszerint esetleg a bosznia-hercegovinai és horvátországi szerb menekültek tartósan letelepednek Szerbiában.

A kormányfő nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a szerb menekültek szenvedési nagy aggodalmat keltenek a jugoszláv kormány körében, s az megtesz minden tőle telhetőt, hogy szavatolja számukra az elszállásolást, az élelmezést és az egészségvédelmet.

Célunk az, hogy békés feltételeket szavatoljunk azokon a területeken, ahonnan a menekültek jöttek, hogy minél előbb hazamehessenek. A jugoszláv kormány véleménye szerint időközben nagy figyelmet kell szentelni annak, hogy a menekültek ne telepedjenek le tartósan, különösen ne ott, ahol jelenlétüket a helyi lakosság fenyegetésként foghatja fel a már megfáradt észtett és érzékeny demográfiai struktúra számára, mondta Panić. (Tanjug)

Megnyitották a Butmirt

(Folytatás az 1. oldalról)

Az incidens, amely nem egészen egy héttel a Biztonsági Tanácsnak a katonai intervencióra vonatkozó rezolúciója után történt, jelentősen növelte a feszültséget, valamint a külföldi katonai beavatkozás lehetőségét ezen a területen. Az ENSZ egy tisztségviselője kijelentette, csaknem biztosak benne, ki követte el a támadást, de a felelősséget valószínűleg a háborús körülmények között garázdálkodó valamely rablóbanda vezetőjére hárítják.

A Reuter hangsúlyozta, hogy a repülőter körül a szerbeknek, a horvá-

toknak és a muzulmánoknak egyaránt vannak hadállásai, olyan távolságra, hogy tüzet nyithattak a repülőterén tartózkodó gépekre.

NAMBIAR SZARAJEVÓBAN

Statish Nambiar tábornok tegnap délelőtt Zágrábból Sarajevóba utazott, mint hivatalosan közölték, rutinjellegű látogatásra, jelentette az AFP az UNPROFOR hírforrásaira hivatkozva. Nambiar tábornok ellátogatott az UNPROFOR sarajevói székhelyére, és úgy tervezte, hogy a helyi politikai vezetőkkel is elbeszélget.

ELŐKÉSZÜLETEK A LONDONI ÉRTEKEZLETRE

Konzultáció az akadémikusokkal is

Čosić holnapra hívta össze a tanácskozást

Dobrica Čosić, a JSZK elnöke felkérte kiemelkedő tudományos és közéleti dolgozóinkat, járuljanak hozzá ahhoz, hogy küldöttségünket minél jobban felkészítsük az augusztus 26-án kezdődő londoni nemzetközi Jugoszlávia-értekezleten való részvételre, mivel ez az értekezlet részünkre nagy, lehet, hogy sorsdöntő jelentőségű lesz.

Dobrica Čosić elnök e célból felkérte a tudományos és művészeti akadémiai, az egyetemek és a kutatási-fejlesztési intézmények képviselőit, hogy vegyenek részt azon a tanácskozáson, amelyet augusztus 21-én, pénteken, 17 órakor tartanak a Föderáció Palotájában. (Tanjug)

dótságnak a londoni Jugoszlávia-értekezleten való részvételre. A parlamenti vitán részt vesz Milan Panić kormányfő is, és beszámoló azokról az eredményekről, amelyeket a kormány eddig elért, valamint jövőbeni tevékenységeiről hazai és nemzetközi téren.

Tíz nap múlva, augusztus 31-én tartják meg a két tanács külön ülését ugyanazzal a napirenddel. A képviselők várhatóan meghozzák a szövetségi alkotmánybírósról szóló törvényt, és megválasztják az alkotmánybíróház hét bíróját. Ugyanezen a napon vitatják meg a JSZK alkotmányának módosítási javaslatát is, amely lehetővé teszi a rendkívüli választások kihirdetését legkésőbb december 31-éig.

HATÁLYBA LÉP A SZÖVETSÉGI BÍRÓSÁGRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

Néhány nap múlva hatályba lép a szövetségi bíróságról szóló törvény, tekintettel arra, hogy a JSZK Hivatalos Lapjának legújabb számában megjelent Dobrica Čosić szövetségi elnök határozata a törvény kihirdetéséről, valamint a törvény szövege, amely pontosan előírja a szövetségi bíróság hatáskörét, szervezését és munkáját.

A törvény rendeletei egyebek között előírják, hogy a szövetségi bíróság önálló és független, és a JSZK alkotmánya, törvényei és más előír-